

Eerst inzicht krijgen in gedrag

(ON)BEGRIP

Een van de belangrijkste dingen die ik als hondengedragtherapeut meegeef aan hondeneigenaren, is inzicht krijgen in het gedrag dat hun hond laat zien. En dat is meestal niet wat de eigenaar ziet. Natuurlijk zijn er ook mensen die het wel bij het rechte eind hebben, maar zij weten vervolgens niet goed hoe ze ermee moeten omgaan. Vaak heeft de eigenaar wel een idee waarom zijn hond bepaald gedrag vertoont. Zodra je (de reden voor) het gedrag herkent, kan er begrip komen. Dat is het punt waarop eigenaren enthousiast worden om aan de slag te gaan met adviezen en therapie. Als er dan veranderingen plaatsvinden, geeft dat extra motivatie en weer plezier met de hond. Wat volgt, is het verhaal van Harrie.

Ik kreeg een aanvraag van een stichting die hulp zocht voor Harrie, een gecastreerde Lhasa Apso reu van 5,5 jaar oud. Harrie kwam uit de commerciële hondenfokkerij waar hij werd gebruikt als dekru. Gelukkig werd hij daar weggehaald en opvangen bij Marja waar hij eerst medisch werd behandeld. Na zijn herstel werd hij geplaatst bij een ouder echtpaar dat eerder honden had gehad. Het ging enkele jaren goed, maar de problemen begonnen toen het echtpaar achteruitging en steeds meer hulp nodig had. Er kwamen op een gegeven moment vijf verschillende hulpverleners per dag in huis. Harrie werd flink onhebbelijk naar iedereen die niet tot het eigen huishouden behoorde. Daarom werd er besloten om hem bij een opvangadres onder te brengen, maar omdat zijn oude eigenaresse hem zo verschrikkelijk miste, werd Harrie weer teruggeplaatst.

Agressie naar vreemden

Het ging een poosje goed, maar al snel verviel Harrie weer in zijn oude gedrag: in de hakken bijten, blaffen en op het laatst ook in handen bijten. De stichting heeft Harrie toen weer terug onder haar hoede genomen en hij werd opnieuw bij Marja geplaatst waar hij eerder verbleef. Zij stak veel energie, liefde en geduld in Harrie, maar het vervelende gedrag naar bezoek bleef. Omdat het wel de bedoeling was dat Harrie elders een fijn thuis zou krijgen, werd mijn hulp ingeroepen.

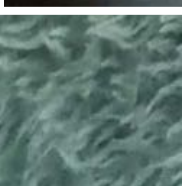

Wat was er geprobeerd?

Uit het vragenformulier kwam naar voren dat Harrie was gecastreerd omdat gedacht werd dat hij seksueel gefrustreerd was. Harrie reed namelijk op alles. Hij viel honden lastig, was overheersend en dwong dingen af. Harrie trok zijn eigen plan. Marja trainde dagelijks met hem volgens het principe dat de eigenaar bepaalt... Er werd getraind met stem. Belonen: goed zo, Harrie, braaf. Afkeuren: nee, nee. Sterker afkeuren: uh, uh! Straf: foei, Harrie! Duidelijke commando's: go, zit. Fluitje = hier komen. Er was geprobeerd om de focus van Harrie te richten op mevrouw en niet op het bezoek. Harrie werd dan aangelijnd. Hij werd voor goed gedrag beloond met woorden en bij slecht gedrag streng toegesproken en daarna uit de ruimte verwijderd. Doelstelling van deze aanpak was dat Harrie bezoek zou accepteren en negeren zodat hij uiteindelijk herplaatst zou kunnen worden.

Kennismaking

Ik maakte een afspraak met Marja voor een gesprek en om Harrie te observeren. We ontmoetten elkaar buiten, omdat het voor Harrie dan iets makkelijker zou zijn. We maakten een kleine wandeling. Tijdens de wandeling vertoonde Harrie geen stress en liet hij naar mij geen enkele agressie zien. Eenmaal binnen toonde Harrie dat hij het wel een beetje spannend vond, want hij hief zijn pootje (dit noemen we een intentiebeweging) en hij week achteruit. Marja had Harrie aan de lijn en er gebeurde niets. Harrie nam een voertje van mij aan en at later zelfs een voertje uit mijn hand. Dat is mooi omdat heel gestreste honden niets zullen eten.

Op zoek naar de oorzaken

Zoals gezegd is Harrie afkomstig uit de broedfok en heeft hij een socialisatieperiode gemist waardoor hij veel dingen spannend vindt. Angst was dus de belangrijkste oorzaak van het gedrag bij bezoek. Door corrigerend op te treden, werd zijn angst echter groter. Hij werd gestraft voor zijn angst, wat bezoek nog spannender maakte. Verder had Harrie geleerd dat blaffen bij het hek goed werkte als er mensen voorbijliepen. Tijdens het blaffen lopen mensen namelijk altijd door en gaan dus weg. Het blaffen leverde voor Harrie dus op dat iets onprettigs verdween. Hij had succes met zijn gedrag en daarom werd het erger. Dit noemen we conditionering.

Monique Steltenpool is sinds 2017 Kynologisch Gedragstherapeut. Daarnaast is Monique ook Kynologisch Masseur Gevorderd (2020). Ze woont samen met haar vriend Karl en hun twee Goldens Bonne en Steen en katten Sofietje in Obdam. Haar werkgebied is Hoorn, Alkmaar, HHWaard en omstreken.
www.hondengedragstherapiesteltenpool.nl

Er werd verondersteld dat Harrie zijn eigen plan trok en dat komt omdat hij bij het eerdere stel mensen geen goede leiding heeft gehad. Er waren geen of weinig regels, Harrie ging gewoon zijn eigen gang. Als er geen goede leiding is, dan nemen sommige honden die zelf. Het wil overigens niet zeggen dat een hond dat prettig vindt. Honden zijn gebaat bij duidelijkheid en voelen zich daar goed bij. Het rijden op allerlei dingen was een uiting van stress en had in het geval van Harrie niets te maken met seksuele frustratie.

Plan van aanpak

De aanpak was erop gericht Harrie meer zelfvertrouwen te geven en te werken aan een band met de eigenaar. Daarnaast was het belangrijk dat visite en mensen langs het hek een andere lading kregen. De aanpak naar bezoek moest voortaan plaatsvinden zonder correcties en spanningen. Het werkt niet alleen veel beter als je een hond op een positieve manier laat zien wat de bedoeling is, maar het is ook voor de eigenaar veel meer ontspannen en leuker. Visite moest dus een aangename lading krijgen. Dat gaat niet helemaal vanzelf. Er was immers ook een gewoonte ontstaan om op een bepaalde manier te reageren. Door de context (omgeving, setting) te veranderen, doorbreek je een gewoonte.

Bij Marja kwam er niet heel veel visite en er waren ook geen kinderen in huis, dus heel fijn voor Harrie dat er niet zoveel drukte was. Omdat hij uit de broedfokkerij komt en niet gesocialiseerd was, is Harrie snel overprikkeld. Marja heeft nog een hondje, Katie. Hier kan Harrie het gelukkig wel heel goed mee vinden. Als er bij Marja mensen over de vloer kwamen, dan kwamen ze meestal via de voordeur binnen. Omdat we door de context te veranderen, gewoontegedrag en territoriumdrift deels kunnen weghalen, was het voorstel om visite buiten te ontmoeten en daarna samen naar binnen gaan, visite voorop. De bezoekers kregen van tevoren de instructie om Harrie niet aan te

staren, dat is namelijk bedreigend voor een hond. Ze mochten wel iets lekkers voor hem neergooien. Andere optie: nadat de visite binnen is, Harrie een lekkere kluiif geven zodat het bezoek voor hem een positieve lading krijgt. Harrie zou met bezoek in huis zeker aangeliijnd moeten zijn of in de bench moeten verblijven met een kluiif. Hiermee zouden onverwachte en vervelende situaties voorkomen worden.

Oefenen met bezoek heeft de voorkeur, omdat er geen (of veel minder) spanning bij de eigenaar is aangezien de visite goed op de hoogte is. Alleen zou die aanpak in dit geval niet echt werken, omdat er niet veel bezoek kwam.

Massage en leren spelen

Ik ben naast hondengedragstherapeut ook hondenmasseur. Dat wekte Marja's interesse, want het zou fijn zijn als er bij Harrie wat spanning uit het lijf ging. Daarom heb ik haar een paar grepen 'Bewust Aanraken' laten zien en ze heeft die diezelfde middag al toegepast bij Harrie. Hij reageerde op het aanraken met 'zachte' oogjes, een teken dat hij het erg prettig vond. Ook liet hij een paar keer een mooie gaap zien, wat betekent dat hij spanning losliet.

Volgens het vragenformulier toonde Harrie geen interesse om met de eigenaar te spelen. Dat deed hij liever in zijn eentje: vliegen vangen bijvoorbeeld. Maar in feite kón Harrie gewoonweg niet spelen. Hij had het helaas nooit geleerd. Samen met je hond spelen heeft echter veel voordelen. Door te spelen voelt een hond zich beter, want hij heeft iets om zich op te verheugen. Daarnaast scheidt het ook een band. En als een band beter wordt, luistert je hond ook beter naar je.

Voor meer zelfvertrouwen en werken aan een onderlinge band, zijn denk- en zoekspelletjes heel geschikt. Een kort lesje hersenwerk heb ik diezelfde middag ook gegeven. Het is wel belangrijk dat een puzzel goed wordt opgezet en passend is bij je hond, anders wordt het frustrerend. Het mooie is dat hersenwerk ook een goede aanloop kan zijn naar spelen.

Meer begrip

Het was een erg prettig gesprek en dat vond Marja ook. Ze had andere inzichten gekregen in de oorzaak van Harries gedrag en hoe ze daarmee om moest omgaan, en dat vond ze erg fijn. Toen ik wegging, zei Marja dat ze hoopte dat ze het allemaal aan de nieuwe eigenaar van Harrie zou kunnen overbrengen. Dat hoopte ik natuurlijk ook en ik zei nog dat het zo mooi zou zijn als Harrie bij haar kon blijven.

Ik nam na ongeveer vier weken telefonisch contact op met Marja om te horen hoe het met Harrie ging. Marja vertelde me dat ze hem had geadopteerd! Hoe mooi! Het blijft een hondje met gebruiksaanwijzing. Marja en ook de stichting hebben laten weten veel gehad te hebben aan die andere zienswijze en de tips. Voor Marja is Harrie een verrijking en Harrie had het niet beter kunnen treffen dan met Marja en Katie. ■

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

